

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

1. Състояние на местната икономика.

Състоянието на икономиката на община Вършец се намира в пряка зависимост от наличните местни ресурси, историческо развитие, местоположение, транспортни връзки, макроикономически условия, активност на местното население и администрация и др. Местоположението на община Вършец - в област Монтана в Северозападния район от ниво 2 определя средата, в която общината се развива. **Северозападен район** е районът с трайно най-ниско равнище на развитие, не само в страната, но и в ЕС. Заема последно място в класацията на районите в целия ЕС по показателя БВП на човек от населението (6 343 лв. за 2011 г.) Основното предизвикателство пред българските райони, което важи с особена сила за Северозападния район и е допълнително усложнено от икономическата криза, е постигането на динамичен растеж. Районът отбелязва ограничен напредък в икономическия растеж през периода преди икономическата криза и развитието му бе силно повлияно от негативните и въздействия, като реализира най-висок икономически спад спрямо останалите райони от ниво 2. СЗР представлява слабо населена територия, в определени части дори обезлюдена. В периода между двете преброявания (2001-2011 г.) населението в района намалява с бързи темпове – с над 18%. Това е най-голямото абсолютно и относително намаляване на населението от всички райони. Налице е сериозен проблем по отношение на възрастовата структура и възпроизводството на трудоспособното население. Населението на СЗР се отличава с относително висока миграционна подвижност, което се дължи на неблагоприятната икономическа ситуация на територията му. Ниската раждаемост, високата смъртност, ниската средна продължителност на живота, миграционните потоци са причина за поддържането на високи стойности на отрицателен естествен прираст. Застаряването на населението е с дълбоки последици за пазара на труда и пенсионната система, икономиката и финансите. Коефициентът на заетост е най-нисък сред районите в страната, а на безработица – най-висок. СЗР може да бъде класифициран като „най-беден” и от гледна точка на размера на доходите от труд.

Този документ е създаден в рамките на проект „Координиране и хармонизиране на местни политики за устойчиво развитие на община Вършец”, Договор за БФП № 13-13--175/12.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

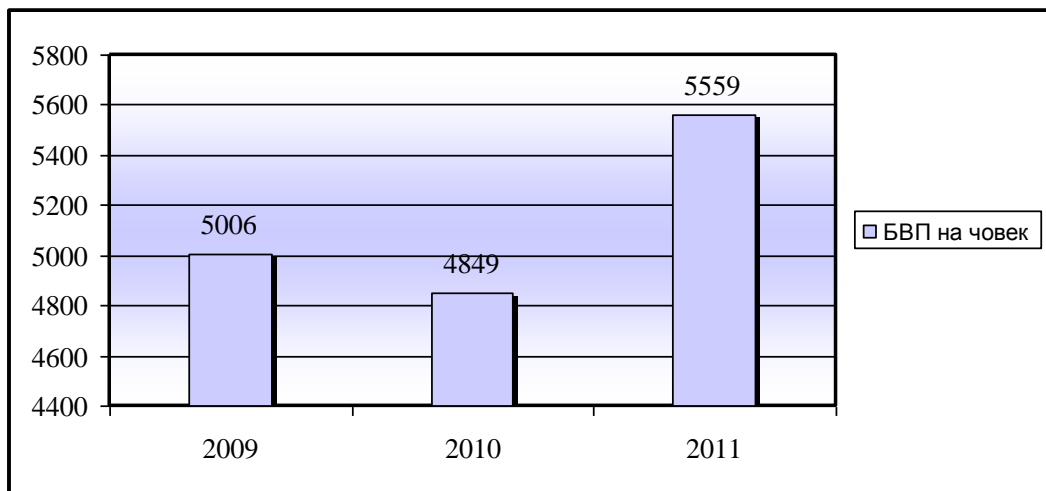

Близо 60% от населението на Северозападен район е засегнато от различни форми на бедност или социално изключване.

Област Монтана като част от Северозападен район също отбелязва дълготрайна тенденция на изоставащо социално-икономическо развитие. През периода 2008-2010 г. областната икономика показва влошена динамика на фона на свиващата се икономика на страната. Процес на известно възстановяване се наблюдава през 2011 г., когато областта произвежда над 15% от БВП на Северозападния район. Сравнена с останалите 4 области от района (Видин, Враца, Ловеч и Плевен), се класира на предпоследно място по принос към регионалния БВП. Въпреки това БВП през 2011 г. на годишна база спрямо предходната 2010 г. нараства с 9,1%, като това е част от общата тенденция, характерна за цялата страна.

Фигура 1. БВП на човек от населението в област Монтана за периода 2007-2011 г.,

лв.

Източник: Национален статистически институт

Брутната добавена стойност на областта през 2011 г. също нараства. Разпределението на брутната добавена стойност по икономически сектори следва характерното за страната съотношение, като най-голям дял има сферата на услугите (54,6%), следвана от индустрията (28,3%) и аграрния сектор (17,1%).

Този документ е създаден в рамките на проект „Координиране и хармонизиране на местни политики за устойчиво развитие на община Вършец“, Договор за БФП № 13-13--175/12.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

В резултат на забавеното икономическо развитие, квалификационните и образователни характеристики на човешкия ресурс и неговото „изтичане” е основен проблем на областта, който допълнително блокира развитието. Ниският потенциал за растеж, продължаващата рецесия, ниската производителност и конкурентоспособност на регионалната икономика, особено на МСП, и възможността ѝ да създава нови работни места продължава да бъде основен проблем за областта.

В Областната стратегия за развитие на област Монтана за периода 2014-2020 г. община Вършец е категоризирана като **район за целенасочена подкрепа по 6 от 8-те показателя**, посочени в чл.6, т.3 от Закона за регионалното развитие, а именно:

1. Нетни приходи от продажби на един жител под 70 на сто от средната стойност за страната за последните три години;
2. Равнище на средната работна заплата, по-ниско от средната стойност за страната за последните три години;
3. Средно равнище на безработица над 105 на сто от средната стойност за страната за последните три години;
4. Коефициент на възрастова зависимост над 120 на сто от средната стойност за страната за последните три години;
5. Гъстота на населението под 70 души на един квадратен километър;
6. Над 30 на сто от населените места са без изградена канализационна мрежа.

Таблица 2. Покрити критерии за категоризация на общините в област Монтана като райони за целенасочена подкрепа

Община	Брой покрити критерии	Покрити критерии за категоризация							
		1	2	3	4	5	6	7	8
Берковица	6								
Бойчиновци	6								
Брусарци	6								
Вълчедръм	6								
Вършец	6								
Георги Дамяново	6								

Този документ е създаден в рамките на проект „Координиране и хармонизиране на местни политики за устойчиво развитие на община Вършец”, Договор за БФП № 13-13--175/12.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Лом	4								
Медковец	6								
Монтана	3								
Чипровци	6								
Якимово	6								
Общо	6								

Източник: Областна стратегия за развитие на област Монтана 2014-2020 г.

Като райони за целенасочена подкрепа по същите 6 показателя са определени и останалите общини от областта, с изключение на община Монтана и община Лом.

2.1. Икономическо развитие.

Определящи фактори за икономиката на община Вършец са:

- ✓ наличните природни ресурси, които са предпоставка за развитието на балнеологията и земеделието;
- ✓ екологичната чистота на района;
- ✓ високия горски фонд;
- ✓ близостта до столицата София и до моста Видин-Калафат, което осигурява възможности за пазар на произведената продукция и възможности за развитие на туризма.

Основните отрасли, които се развиват на територията на община Вършец и определят икономическия профил на общината, са: хранително-вкусова промишленост (хлебопроизводство, месопреработване, млекопреработване, бутилиране на минерална вода, производство на безалкохолни напитки, дълбоко замразяване на селскостопански произведения и др.), електрическа промишленост, шивашка промишленост, химическа промишленост и дървопреработвателна промишленост.

Таблица 3. Динамика на основните икономически показатели на община Вършец за периода 2008-2012 г.

Община Вършец	2008	2009	2010	2011	2012
Произведена продукция – хил. лв.	40 675	29 564	40 002	44 315	44 932

Този документ е създаден в рамките на проект „Координиране и хармонизиране на местни политики за устойчиво развитие на община Вършец“, Договор за БФП № 13-13--175/12.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Приходи от дейността – хил. лв.	45 479	35 769	45 824	52 367	52 568
Нетни приходи от продажби – хил. лв.	40 975	33 762	43 610	48 437	49 270
Заети лица – бр.	878	872	820	869	946
Отн. дял към показателите на област Монтана	2008	2009	2010	2011	2012
Произведена продукция – хил. лв.	4.40%	3.55%	4.16%	3.92%	3.75%
Приходи от дейността – хил. лв.	3.11%	2.61%	3.00%	2.83%	2.71%
Нетни приходи от продажби – хил. лв.	3.08%	2.77%	3.28%	2.97%	2.85%
Заети лица – бр.	3.26%	3.46%	3.51%	3.72%	4.07%

Източник: Национален статистически институт

Данните от Таблица 3 показват приноса на община Вършец в икономическите резултати на област Монтана в периода 2008-2012 г. Прави впечатление, че дялът на общината в областната икономика по отделните показатели намалява през разглеждания период 2008-2012 г. Растеж се отбелязва единствено при дела на заетите лица в община Вършец от всички заети в област Монтана.

През 2012 г. на територията на община Вършец работят 4,8% от всички нефинансови предприятия на територията на област Монтана – 220 бр., което е с 24 повече от тези през 2008 г. Бизнесът в общината се е разгърнал предимно в микро предприятия, което е характерна тенденция в цялата страна - 206 от всички 220 регистрирани предприятия са със заети лица под 9 души. 10 от предприятията са със заети лица между 10 и 49 души и 4 – между 50 и 250 души.

178 от общия брой предприятия са в сферата на услугите, 21 – в сектора на индустрията и също толкова – 21 бр. в сектора на селското, горското и рибното стопанство.

По-голямата част от предприятията работят в областта на следните икономически дейности:

- търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети;
- хотелиерство и ресторантьорство;
- селско, горско и рибно стопанство;
- преработваща промишленост;

Този документ е създаден в рамките на проект „Координиране и хармонизиране на местни политики за устойчиво развитие на община Вършец”, Договор за БФП № 13-13--175/12.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- транспорт и складиране;
- строителство;
- социални дейности.

За сравнение, в област Монтана дейността на предприятията е разпределена основно в дейностите, свързани с: търговия, преработваща промишленост, селско, горско и рибно стопанство, хотелиерство и ресторантьорство.

Таблица 4. Произведена продукция в община Вършец за периода 2008-2012 г.

Произведена продукция – хил.лв	2008	2009	2010	2011	2012
Община Вършец общо	40 675	29 564	40 002	44 315	44 932
Селско, горско и рибно стопанство	757	531	527	484	482
Индустрия	34 013	24 136	33 883	п.а.	п.а.
Услуги	5 905	4 897	5 592	п.а.	п.а.

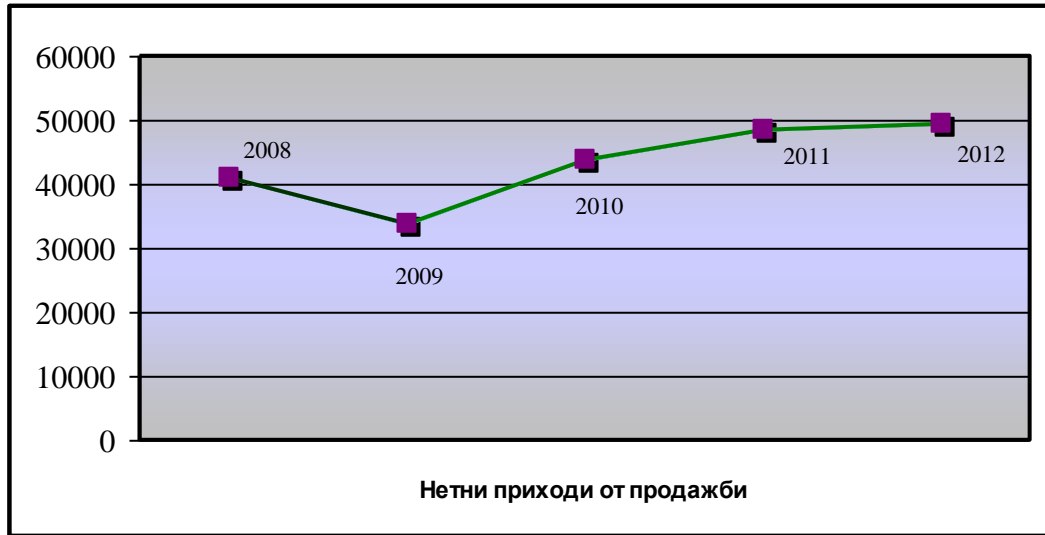
Източник: Национален статистически институт

Разпределено по произведена продукция, най-силно присъствие в общината има секторът на индустрията. През 2010 г. произведената продукция от сектора е 33 883 хил.лв., като формира 84,7% от тази на общината. На второ място като участие е секторът на услугите с произведена продукция от 5 592 хил.лв. или 14%. Селското стопанство показва най-ниско участие – 527 хил.лв. за 2010 г. (1,3%).

Нетните приходи от продажби на предприятията през 2012 г. възлизат на 49 270 хил. лв., което формира 2,8% от приходите от продажби на предприятията на територията на област Монтана. За петгодишния период 2008-2012 г., разглеждан като цяло, скачат с 20,2%. Голям спад на приходите от продажби се регистрира през 2009 г. спрямо 2008 г. – с 21,6%. От 2009 г. започва тенденция на непрекъснато нарастване на приходите на общинските предприятия, като темпът на нарастване е най-слаб през 2012 г. Нетните приходи от продажби на жител от населението на община Вършец през 2012 г. възлизат на 6 211 лв.

Този документ е създаден в рамките на проект „Координиране и хармонизиране на местни политики за устойчиво развитие на община Вършец”, Договор за БФП № 13-13--175/12.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Фигура 2. Нетни приходи от продажби на предприятията на територията на община Вършец за периода 2008-2012 г., хил. лв.

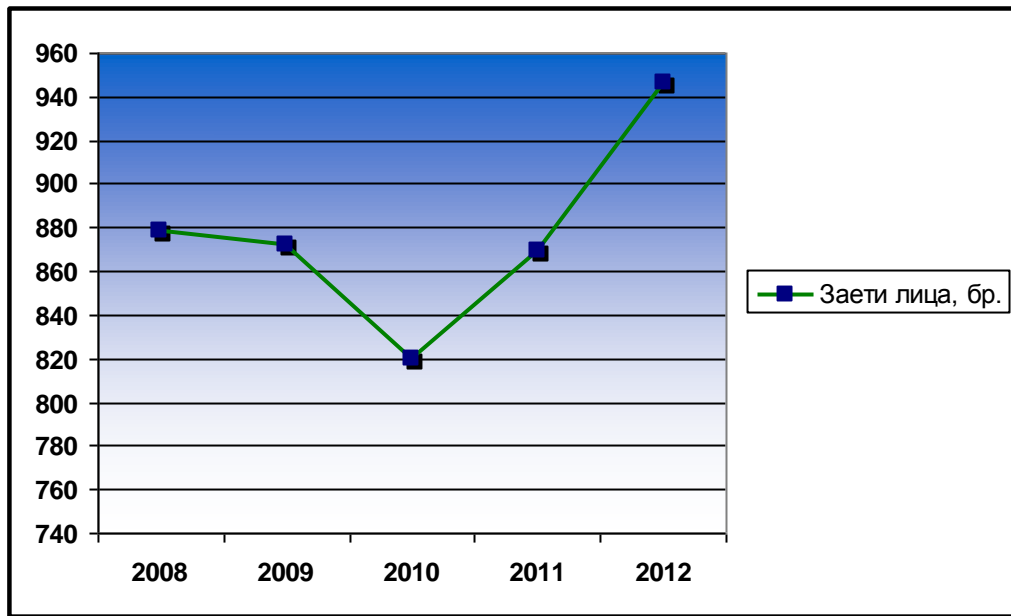

Източник: Национален статистически институт

Извършените в общинската икономика **разходи за придобиване на дълготрайни материални активи** през 2012 г. възлизат на 7 225 хил. лв. и се променят изключително динамично през годините. Частично, това се дължи на получени субсидии и безвъзмездна финансова помощ от страната на ЕС и говори за трудности на предприятията за влагане на собствени средства в ДМА.

Заетите лица в предприятията в община Вършец през периода 2008-2011 г. бележат постоянен брой от около 870 души. През 2012 г. обаче те нарастват с 8,9% (спрямо 2011 г.) и достигат 946 бр. Около 1/3 (38,5%) от заетите лица са в микро предприятия.

Фигура 3. Заети лица в предприятията на територията на община Вършец за периода 2008-2012 г., бр.

Източник: Национален статистически институт

По-големи предприятия на територията на община Вършец

Електростарт АД

Електростарт АД е най-голямото предприятие в община Вършец, където са заети около 200 човека. Предприятието е единственият български производител на електромагнитни и електронни дросели, трансформатори, запални устройства и други компоненти за луминесцентни, метал-халогенни, натриеви, живачни и газоразрядни осветителни тела. Electrostart е регистрирана търговска марка в Европейския съюз и редица държави от Близкия Изток, Северна Африка и Южна Америка. Фирмата трайно присъства на пазарите на близо 40 държави по света, разположени на 4 географски континента. По обем на произведената продукция компанията се нарежда сред 5-те водещи европейски производителя.

Този документ е създаден в рамките на проект „Координиране и хармонизиране на местни политики за устойчиво развитие на община Вършец”, Договор за БФП № 13-13--175/12.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Пентоп ЕООД – създадено през 1990 г. и специализирано в областта на дървопреработвателната промишленост (производство на мебели, столове, маси, легла от парен бук, осветителни тела и композиции от дърво). Продукцията на Пентоп ЕООД намира добър прием на вътрешния пазар. В предприятието са заети около 60 човека. Производството непрекъснато се разширява.

„P + T сервиз” ООД – специализирано в проектиране и изграждане на хладилни и климатични камери, шаржови и флуидизационни шокови тунели за хранително-вкусовата промишленост; доставка и монтаж на хладилни панели – пенополиуретан и хладилни врати; доставка, монтаж, ремонт и поддръжка на промишлена и битова хладилна техника; доставка, монтаж, ремонт и поддръжка на промишлена и битова климатична техника; абонаментно поддържане на хладилни и климатични инсталации; цялостно изграждане на хладилни предприятия. Фирмата разполага със собствена складова база в гр. Вършец. В дългогодишната си практика „P + T сервиз” ООД е изградила и оборудвала множество обекти на територията на страната и извън нея. Партньори са водещи световни фирми в областта на хладилната техника и автоматика, като “Kontí”, “Frigoscandia”, “Helpman”, “Bitzer”, “Danfoss” и др.

Шивашката промишленост е представена с две предприятия:

- **ЕТ “Йови - Йовка Горанова”** - производство на готово дамско облекло по поръчка на фирми от Франция, Белгия, САЩ и др. В предприятието са заети около 70 човека.
- **“Натекс-2” ООД** - шев на връхни дамски и мъжки облекла по поръчка на клиента за вътрешен и външен пазар. В предприятието са заети около 70 човека.

Фирма “Ави” – Валя Василева ЕТ се занимава с производство и продажба на транспортни опаковки от трипластов и петпластов вълнообразен картон.

ЕТ “Ник” - Николинка Василева – специализирана в строителство на жилищни и административни сгради, хотели от основи до ключ.

„Хералд” ЕООД – търговия.

СТРОИТЕЛНА БОРСА –КРАСИ

Този документ е създаден в рамките на проект „Координиране и хармонизиране на местни политики за устойчиво развитие на община Вършец”, Договор за БФП № 13-13--175/12.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

“АРА СБХ Художник” ООД с. Спанчевци е фирма с традиции в производството на маслени, темперни, акварелни, акрилни бои, моделини, пастели, стативи, рамки, платна и други, които са основни средства и помагала за детски градини, училища, ВУЗ-ове и в работата на художници-професионалисти.

Трудната адаптация на промишленото производство в общината се дължи на редица проблеми, които трябва по подходящ начин да се адресират:

- свиването на международните пазари и вътрешното потребителско търсене под въздействието на икономическата криза;
- ниска интернационализация на фирмите;
- ниска иновационна активност;
- труден достъп до финансиране;
- недостатъчна предприемчивост;
- липса на достатъчно квалифициран персонал.

Преките чуждестранни инвестиции в община Вършец през 2011 г. представляват 1,3% от тези в област Монтана. През 2010 г. спрямо 2009 г. те нарастват с 58,7%, докато през 2011 г. спадът е с 13,2%.

Основни изводи, които се очертават от анализа на общинската икономика:

- Повечето от предприятията в община Вършец са частна собственост и през последните години изпитват затруднения, характерни за голяма част от предприятията в страната. Преобладаващата част от производителите реализират своята продукция на територията на община Вършец. Малка част от тях, реализират произведената от тях продукция в страната или имат сключени договори за износ. Наблюдава се значителен ликвидационен спад на производствени мощности. Амортизираните дълготрайни материални активи и липсата на нови технологични продукти намаляват конкурентоспособността на значителен дял от работещите предприятия. Липсва приемственост на квалифицираните кадри, поради високата миграция на младите специалисти от общината.

Този документ е създаден в рамките на проект „Координиране и хармонизиране на местни политики за устойчиво развитие на община Вършец”, Договор за БФП № 13-13--175/12.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- С цел оползотворяване на потенциала за развитие на община Вършец и постигане на стабилен растеж, който да бъде осезаем за местното население, са необходими значителни инвестиции за модернизация на производството, диверсификация, въвеждане на иновативни технологии, насочване на производството към съвременните нужди на пазара, намиране на нови пазари за реализация на продукцията, насърчаване на местния бизнес и подобряване на квалификацията на работната сила. За да се възползва общината от транспортното си географско положение, е необходимо подобряване на транспортната инфраструктура и съответно на транспортната достъпност на населените места. Засилването на връзките със столицата София и със съседна Румъния ще осигури пазар за местната продукция. Запазената околна среда и благоприятните условия за развитие на земеделието също са важна предпоставка за бъдещо развитие.

2.2. Туризъм.

В района на Вършец са запазени множество уникални **археологически паметници**, носещи сведения за богата история, които не са проучени и популяризирани. Възникнал около минерални извори, историята на Вършец е свързана с балнеолечението. Най-старият запазен писмен документ за неговото съществуване датира от VI век във византийски хроники с името на крепостта МЕДЕКА /Медикус-лечебен/ - единствено селище с такова наименование в Римската империя. Друга интересна находка е варовиковата „АРА” с посветителен надпис на излекувал се римски гражданин с минералната вода на „Врещец”, оттук и древното име на Вършец - в превод топла, вряла вода.

Забележителни в архитектурен стил са Старата баня (1910 г.) и Нова баня (1930 г.), построени в стила на късния европейски барок. Старото банско казино, построено през 1924 г., е първото в България.

В района на Вършец има останки от изградената през ранното Средновековие римска сигнално-охранителна система. Тя е включвала крепости, разположени на високите

Този документ е създаден в рамките на проект „Координиране и хармонизиране на местни политики за устойчиво развитие на община Вършец”, Договор за БФП № 13-13--175/12.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

хълмове по пътя Бонония – Монтанезиум – Сердика. Днес са запазени останките от четири калета около днешните села Долно и Горно Озирово, Драганица и Черкаски, Спанчевци и кв. Заножене.

Християнски храмове с историческа, културна и художествена стойност и представляващи важна предпоставка за развитието на активен културен туризъм са храмове „Св. Георги” – с. Вършец; „Св. Възнесение” - гр. Вършец; „Успение Богородично” – с. Горно Озирово; „Св. Параскева” - с. Драганица; „Успение Богородично” - с. Черкаски; „Св. Димитър” - с. Долна Бела Речка; „Архангел Михаил” - с. Спанчевци; Клисурски манастир „Св.Св. Кирил и Методий” и Мътнишки манастир „Св. Николай”.

Забележителности в гр. Вършец са: Общинският музей; Градската художествена галерия; Архитектурен ансамбъл Баните – парк „Слънчева градина” (комплексът обхваща няколко сгради - архитектурни паметници на културата в стила на късния европейски барок, разположени сред зеленината на създадената през 1934 г. Слънчева градина); Градският лесопарк - създаден е през 1911-1912 г. (паркът заема площ от 800 дка и е втори по големина у нас след Борисовата градина в София, залесен е предимно с иглолистни дървета и други ценни растителни видове); Романтичният булевард на чинарите (булевардът е пешеходна зона, дълга около 2 км; дърветата са на възраст почти 100 г. и големите им корони оформят зелен тунел от центъра на Вършец почти до квартал Заножене), Секвоя Гигантея (в непосредствена близост до булеварда с чинарите, обявена е за природна забележителност).

Други природни забележителности на територията на общината са:

- *Местност Зелени дел*, която се намира на 10 км югозападно от гр. Вършец в долината на р. Стара река, в подножието на рида Козница. Това е най-удобният изходен пункт за изкачването на връх Годорини кукли. Местността е покрита с обширни поляни, диворастящи малини и букови гори. Мястото е удобно за пикници, излети и палатки. В местността е изградена сцена, на която се провежда ежегодно надпяване по време на традиционния Празник на курорта, минералната вода и Балкана;

Този документ е създаден в рамките на проект „Координиране и хармонизиране на местни политики за устойчиво развитие на община Вършец”, Договор за БФП № 13-13--175/12.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- *Местност Бялата вода* - красива местност в долината на р. Банщица, покрита с букови гори и обширни поляни. М. Бялата вода се намира на 774 м н.в. в подножието на рида Козница. Отдалечена е на 7 км от гр. Вършец. Старите букови гори са местообитание на интересни животни. Посещението на местността е включено в туристическите маршрути на ТИЦ. До там може да се стигне с автомобил, велосипед или пеша. От Бялата вода може да се направи преход до м. Водопада над кв. Заножене или до м. Минкови бани до с. Спанчевци. В тази местност има изградена хижа.

- *Водопадът* - водопадът представлява двустепенна водна каскада по течението на р. Орлощица, чудесен кът за отдих. Намира се на 5 км южно от Вършец над кв. Заножене. Местността е покрита с красиви широколистни гори. Районът е подходящ за пикник и излет. До там може да се стигне с градски транспорт, велосипед или пеша.

- *Иванчова поляна* - многобройните алеи на парка са с обща дължина около 7 км и всяка от тях води до прочутата Иванчова поляна. Това е любимо място за пикник, спортни игри и празненства на жителите и гостите на Вършец. От тук се разкрива панорамна гледка надолу към града, нагоре към Балкана и към връх Тодорини кукли.

- Голяма част от територията на общината в източната ѝ част попада в *природния парк „Врачански Балкан“*. Част от природните забележителности на общината са защитени вековни дървета.

Населението в района е съхранило *самобитния си фолклор*, запазени са множество традиции, обичаи, песни и легенди, които се интерпретират от съществуващите танцови състави и самодейни фолклорни групи, спечелили множество международни награди. Провеждат се и традиционни културни празници: „Лазаровден” – празник на нивите, пасищата и горите – ежегодно през м.април; „Цветница” – празник на цветята, природата, красотата и здравето – ежегодно през м.април; „Св. Георги-Победоносец” - храмов празник и събор на града – ежегодно през м.май; Фестивал на спомените с международно участие – ежегодно през м.май; Традиционен пленер на изкуствата – ежегодно през м.юли; Празник на курорта, минералната вода и балкана – ежегодно през м.август; Преглед на художествената самодейност – ежегодно през м.ноември; Коледни

Този документ е създаден в рамките на проект „Координиране и хармонизиране на местни политики за устойчиво развитие на община Вършец”, Договор за БФП № 13-13--175/12.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

празници – ежегодно през м.ноември; Трифон Зарезан – празник на плодородието и виното – ежегодно през м.февруари.

През 2013 г. на заседание на Общинския съвет на общината е приет „Културен календар” с богата и разнообразна програма от мероприятия, който е публикуван на интернет страницата на Община Вършец. Организиран са и проведени редица културни мероприятия, много от които са уникални за община Вършец, като: Международен фестивал на козето мляко „GOAT MILK” с. Горна Бела Речка, Международен фолклорен фестивал „Пъстра огърлица”, Национален преглед на ученическите духови оркестри; фолклорен празник „Пей, танцувай и на Зелени дел се любивай”; уникална изложба на корейското приложно изкуство, традиционен пленер по живопис, Празник на курорта, минералната вода и Балкана и др.

По време на Празника на курорта, минералната вода и Балкана през м. август е открит **летен амфитеатър** в градския парк, който е предназначен за лятно кино с прожекции на открито, както и за провеждане на фестивали, прегледи, културни и развлекателни изяви. Театърът е изграден по проект „Изграждане на туристически атракционни съоръжения” по Програма за развитие на селските райони 2007-2013, мярка 313 „Насърчаване на туристическите дейности”, на обща стойност 261 374 лв. Съоръжението е с открита сцена и амфитеатър с дървени пейки, с места за около 200 посетители.

В селата Долно Озирово, Долна Бела речка, Спанчевци, Драганица, Черкаски и Стояново се отбелязват курбани на църковни празници, във всички села се организират събори. През 2013 г. в с. Черкаски се проведе регионален фолклорен празник на самодейни групи, а в с. Спанчевци – пленер по живопис за деца „Усмехнато лято”. Община Вършец разполага с изключително добър потенциал за развитие на курортното дело и на **разнообразни форми на туризъм**. Едно от най-големите богатства на общината са минерални извори, обусловили формирането на две основни курортни зони – “Вършец” и “Спанчевци/Минкови бани”. Туризмът е основен приоритет за община Вършец, залегнал в Програма за развитие на туризма, приета през 2013 г. Дейността на Туристическия информационен център е насочена основно към

Този документ е създаден в рамките на проект „Координиране и хармонизиране на местни политики за устойчиво развитие на община Вършец”, Договор за БФП № 13-13--175/12.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

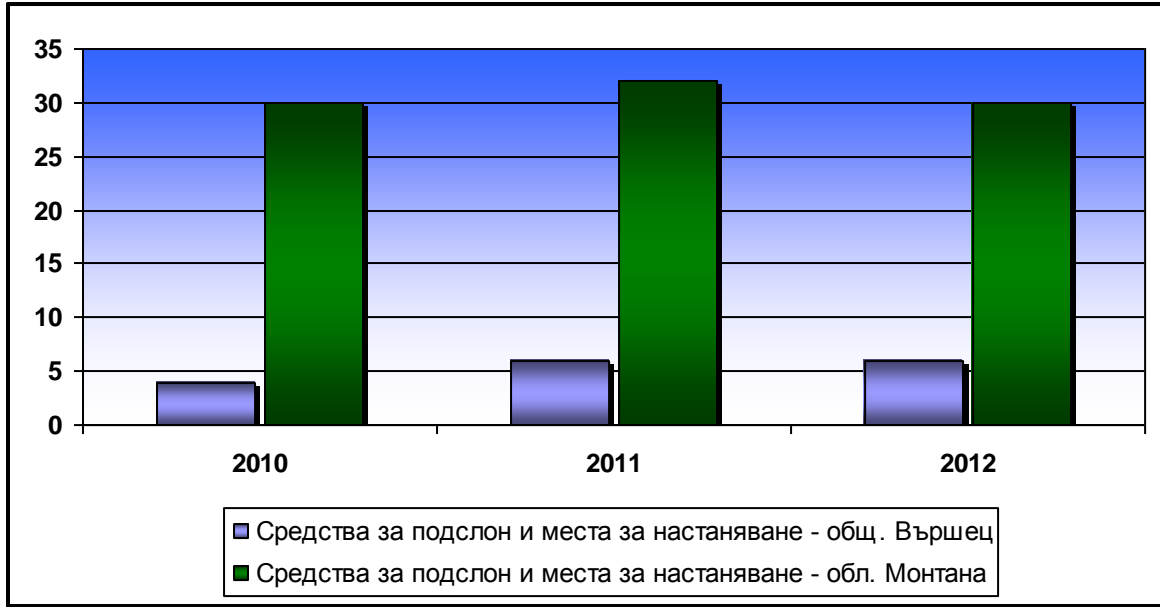

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

разширяване на културния туризъм и рекламната дейност за града. През м. февруари 2013 г. общината участва в 30-то юбилейно издание на Международна туристическа борса „Ваканция и СПА Експо 2013”, като са проведени полезни срещи и установени контакти за успешни начинания в туристическата сфера. За втори път община Вършец взе участие и на Международно туристическо изложение „Културен туризъм” във Велико Търново, на което бяха представени културно-историческото и природно богатство на общината, както и богатия културен календар. Общината участва и в туристическо изложение Ниш 2013, Сърбия.ТИЦ-Вършец, съвместно със Сдружение „Врачански Балкан” взе участие в „Зелени дни“ София 2013 г., както и в инициативи, свързани с туризма: „Опознай Северозапада”, инфо-тур, съвместно с общините Монтана, Чипровци, Берковица, Г.Дамяново, сдружение „Врачански Балкан” и община Ниш- Сърбия.През 2013 г. е преиздаден туристическият пътеводител, както и нови рекламни брошури за хотелите и къщите за гости на територията на общината, рекламни картички, дипляни, балони, рекламни тениски, както и книга „100 причини да се гордея, че съм от Вършец”.

Този документ е създаден в рамките на проект „Координиране и хармонизиране на местни политики за устойчиво развитие на община Вършец”, Договор за БФП № 13-13--175/12.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

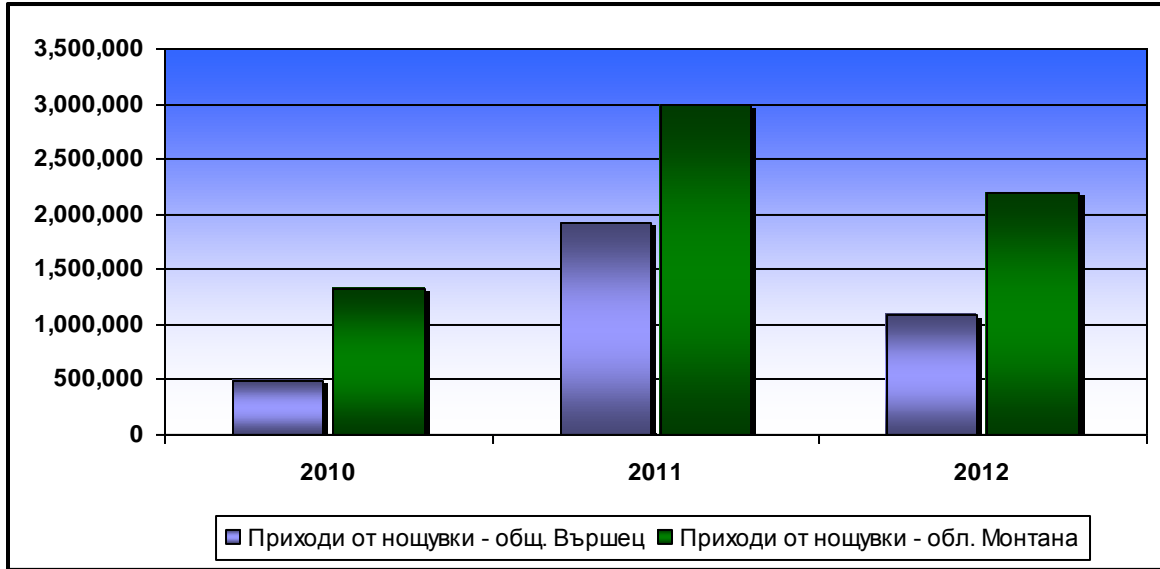
Фигура 4. Средства за подслон и места за настаняване в община Вършец и област Монтана за периода 2010-2012 г., бр.

Източник: Национален статистически институт

Съгласно статистически данни на НСИ през 2013 г. на територията на общината функционират 6 бр. **средства за подслон и места за настаняване** (с над 10 легла), в които са реализирани 34 049 нощувки. За периода 2009-2013 г. най-голямо нарастване на нощувките се отбелязва през 2011 г. – 68,2% или 41 902 реализирани нощувки. През следващите две години – 2012 г. и 2013 г. броят на нощувките спада – съответно със 7,8% и с 14% спрямо предходната година. Въпреки спада в община Вършец се реализират 54,1% от нощувките на територията на област Монтана (2012 г.)

Фигура 5. Реализирани приходи от нощувки на територията на община Вършец и област Монтана за периода 2010-2012 г., хил. лв.

Източник: Национален статистически институт

През 2013 г. се отчита 20% ръст на туристите спрямо миналата година, който се дължи и на развитието на културния туризъм и събитийните форми на туризъм като основни туристически продукти. Отчита се, че обогатеният с много празници и културни прояви културен календар 2013 г. е предизвикал интерес сред посетителите и гостите на града.

По-големи хотели и средства за подслон на територията на община Вършец са: Спа Хотел „АТА”, Балнео хотел „Медикус”, Спа хотел „Съни гардън”, Семейен хотел „ПреСпа”, Балнеохотел „Тинтява”, Семейен хотел „Минкови бани”.

Основни изводи от анализа на сектора на туризма:

- Основните проблеми в съвременното развитие на туризма и курортното дело на територията на община Вършец се свеждат до липса на финансови възможности за поддържането на туристическата база, ограничени инвестиции в нови туристически обекти, липса на съвременни атракционни обекти за туристите,

Този документ е създаден в рамките на проект „Координиране и хармонизиране на местни политики за устойчиво развитие на община Вършец”, Договор за БФП № 13-13--175/12.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

слабо познаване на района като туристическа дестинация, липса на реклама на наличния в общината продукт, нисък дял на организирания туризъм и др.

- Важен фактор за бъдещото развитие на рекреацията и туризма в община Вършец е използването на уникалния лечебен климат с минерални води. Това е и ключовия мотив за превръщането на общината във водеща в национален и международен мащаб туристическа дестинация. Уникалните природни дадености на района, произтичащ от съчетанието на неголяма надморска височина с мека зима и хладно лято и с подходяща за профилактика и лечение влажност, е с доказано благоприятстващо въздействие за профилактиката и лечението на широк кръг заболявания. Голям е потенциалът за развитие на селски туризъм, екотуризъм и за изграждането на атрактивни туристически маршрути и екопътеки на територията на общината, където природата е запазена непокътната и има атмосфера на спокойствие и уединение, даваща възможност за непосредствен контакт с природата и за пълноценен отдих. Природните дадености и географското разположение на общината – в относителна близост до столицата София, предлагат отлична перспектива за интензивно развитие на ловния и риболовния туризъм, които понастоящем се осъществяват спонтанно. Добра предпоставка за развитие на културен туризъм са скалните образувания и пещерите, палеонтоложкото находище, десетките археологически паметници от различни времена и епохи, манастирите, църквите и читалищата в населените места в общината, съхраненият фолклор и традиции на местното население. За развитието на тези съвременни форми на туризъм обаче съществуващите туристически ресурси на общината все още не се използват пълноценно.

През 2013 г. община Вършец изпълнява дейности по следните **проекти**:

- „Подкрепа за развитие на регионалния туристически продукт и маркетинг на дестинациите в общините Вършец, Берковица и Годеч” по ОП „Регионално развитие”, ос 3: „Устойчиво развитие на туризма”, схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ „Подкрепа за развитие на регионалния туристически продукт и маркетинг на дестинациите”. Общата му стойност е 431 240 лева. Партньори по проекта

Този документ е създаден в рамките на проект „Координиране и хармонизиране на местни политики за устойчиво развитие на община Вършец”, Договор за БФП № 13-13--175/12.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

са Берковица и Годеч, като водеща е община Вършец. Проектът предвижда разработването на нови туристически пакети; рекламни дейности (изготвяне на видео филм, рекламни брошури, електронна страница с туристическа насоченост и др.); участие в международни и национални туристически изложения; туроператорски и журналистически турове.

- „Екопътека и туристически посетителски център, кв. Заножене, град Вършец и село Спанчевци, община Вършец” по Програмата за развитие на селските райони 2007-2013 г., мярка 313 „Насърчаване на туристическите дейности”. Безвъзмездната финансова помощ е на обща стойност 85 128 лв. В рамките на проекта ще бъдат извършени следните дейности: изграждане и оборудване на екопътека за пешеходен и велотуризм, създаване на туристически посетителски център за представяне на местното природно и културно наследство, кв. Заножене, гр. Вършец; закупуване, доставка и монтаж на сензорни информационни устройства (киоск); разработка на уеб-сайт и брошури.

Този документ е създаден в рамките на проект „Координиране и хармонизиране на местни политики за устойчиво развитие на община Вършец”, Договор за БФП № 13-13--175/12.11.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд